

Plenum

Tisdag 19.4.2022 kl. 14.02—19.09

2. Meddelanden

Talman Matti Vanhanen: Hyvät edustajat! Edustaja Ilkka Kanervan läheiset ja omaiset! Paikka eturivissä on tyhjänä. Sitä on edelleenkin vaikea ymmärtää. Kukkaseppele pulpetilla kertoo viime viikon torstai-iltana kuullusta suru-uutisesta: Ilkka Kanerva on poissa. Hän kuoli pitkäaikaiseen sairauteensa ja jätti korvaamattoman aukon perheeseensä, tänne eduskuntaan ja koko Suomeen.

Ilkka Kanerva omisti julkisen elämänsä yhteiskunnalle: kotipaikkakunnalleen, maakunnalleen, Suomelle ja Euroopalle. Kaikesta näki, että hän piti työstä ja elämästä yhteiskunnan ja järjestöelämän eri tehtävissä, ja mihin hän ryhtyi, hän keskittyi siihen aina pitkiksi ajoiksi. Hän ei vain käynyt uusissa tehtävissä, vaan omistautui niihin perusteellisesti.

Kanerva valittiin eduskuntaan 12 kertaa. Ensimmäisen kerran hän aloitti edustajana syysvaaleissa 1975 saaden Turun eteläisestä vaalipiiristä 8 921 ääntä. Viimeisen kerran hänet valittiin viime vaaleissa vuonna 2019 Varsinais-Suomen vaalipiiristä 7 350 äänestäjän antamalla valtakirjalla. Hän teki työtään kansanvallan palveluksessa äänestäjiensä uskollisesti antamalla valtakirjalla. Kaikki kertovat, kuinka hän tuns i ihmisiä ja kuinka he tunsivat hänet. Hän tiesi, keitä hän edustaa, ja hänen äänestäjänsä tiesivät, että hän käyttää saamaansa valtakirjaa itsenäisesti harkitsemallaan tavalla.

Yli 46 vuotta eduskunnassa osuu Suomen historiassa vaiheeseen, jossa Suomi muuttui paljon, ja Kanerva oli tuota muutosta tekemässä. Hänen uransa raskaimpiin tehtäviin kuului varmasti työministerin vaikea ja lähes mahdoton salkku 90-luvun alun lamassa. Hän oli jo tuolloin eduskunnan kokeneimpiin kuulunut edustaja ja yhden vaalikauden hallituksen ministerinä jo toiminut. Silti voidaan vain kuvitella, kuinka pitkiä nuo suurtyöttömyyden vuodet olivat hänelle olosuhteissa, joissa työministerillä ei juuri ollut enempää välineitä auttaa ja silti perusteltu tyytymättömyys kohdistui häneen. En tiedä, kuinka paljon tuo kokemus vaikutti hänen uraansa, mutta sen jälkeen hänen päähuomionsa siirtyi enemmän ja enemmän kansainvälisiin kysymyksiin ja Suomen ulkopoliittiseen asemaan.

Kanerva oli jo edustajauransa hyvin alkuvaiheessa vuosikymmenen Pohjoismaiden neuvoston työssä, mutta etenkin viimeisten 25 vuoden aikana hän edusti meitä erittäin pitkiä jaksoja Nato-parlamentaarikoissa ja Etyjin parlamentarisessa yleiskokouksessa — valtaosan ajasta suomalaisvaltuuskunnan puheenjohtajana. Hän toimi Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen presidenttinä Suomen puheenjohtajuuskaudella ja sen jälkeen järjestön kunniapuheenjohtajana. Pohjaa näille tehtäville loi ulkoministeriys ja todella pitkäaikainen jäsenyys ulkoasiainvaliokunnassa ja puolustusvaliokunnassa, jonka puheenjohtajana hän eri vaiheissa toimi yli vuosikymmenen.

Kanervaa esimerkillisenä edustajana kuvaa se, että hän oli monia kausia ulkoasiainvaliokunnassa varajäsen mutta hän osallistui täysipainoisesti valiokunnan työhön. Sisältö oli hänelle muodollista asemaa olennaisempi.

Annan punkt i protokollet PR 40/2022 rd

Viimeisen varsinaisen eduskuntapuheenvuoronsa hän piti viime joulukuussa esitellessään valiokuntansa mietinnön puolustusselonteosta. Puheessaan hän totesi: ”Selonteossa todetaankin, että Venäjän tavoitteena on edelleen etupiirijakoon perustuva turvallisuusraakenne Euroopassa. Sotilaallisen voiman käyttö — ja sillä uhkaaminen — näyttää säilyvän keskeisenä Venäjän keinovalikoimassa.” Ja hän jatkoi: ”Minkäänlaista etupiirijakoa on mahdotonta hyväksyä.”

Kanerva teki varsinkin Etyjin puitteissa mutta myös kahdenvälisesti kärsivällisesti työtä Venäjän suuntaan, ja voin vain kuvitella hänen turhautuneisuuttaan, kun hän näki, että mikään järkipuhe ja kansainvälisiin suhteisiin kuuluva diplomatia eivät auta. Uskon, että hän toimi innolla Etyjin puitteissa, koska aidosti uskoi siihen, että rauhaa ja kehitystä voidaan parhaiten edistää vahvistamalla kansainvälisten sopimusten arvoa ja pitävyyttä. Sopimuksia kannattaa neuvotella ja solmia luottaen siihen, että niihin aidosti sitoudutaan. Silloin ne toimivat ja tuottavat rauhaa ja hyvinvointia.

Kanerva toimi koko ajan myös kotimaisten asioiden parissa. Hän oli Turun kaupunginvaltuutettu 50 vuotta ja Varsinais-Suomen liiton puheenjohtajana yli neljännesvuosisadan. Hänen laaja toimintansa urheilujärjestöjen piirissä tunnetaan.

Mikä saa ihmisen käyttämään aikansa ja osaamisensa yhteisiin tehtäviin nuoresta pitäen? Hänellä oli arvonsa ja ihanteensa, mihin suuntaan hän halusi yhteiskuntaamme viedä. Lähes päivälleen vuosi sitten hän kirjoitti:

”Arvopohjamme on pitkälti yhteneväinen. Lapsuuteni arvoista muistan kotipitäjäni upean patsaan jalustaan hakatut kolme arvoa: isänmaanrakkaus, urhoollisuus ja oikeudentunto. Tänä päivänä puhumme sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta, vastuunkannosta, tasa-arvosta, anteeksiantavaisuudesta ja avuliaisuudesta. Oletan, että lähes kaikki suomalaiset jakavat nämä perusarvot. Tiedämme, että eriarvoistuminen uhkaa yhteiskuntaamme, ja erityisesti ikäihmisistä haluamme kaikki kantaa vastuumme.

Suomalaiset ovat isänmaallista kansaa, ja kansallistunne koetaan myönteisenä ilmiönä. Olemme siis Suomesta ylpeitä. Kansallisuus ja kansainvälisyys kulkevat käsi kädessä tämän päivän maailmassa, ja tämä ajattelu on meille suomalaisille tyypillistä.”

Ja hän jatkoi: ”Haen tilannetta, jossa innostus voittaa lannistuksen ja kannustus apatian.” — Innostus voittaa lannistuksen ja kannustus apatian. Uskon, että juuri tällaisesta me muistamme Ilkan. Tuollaisena hän otti meidät aina vastaan. Tuo sopii liikunnan edistämiseen, tuo ilmentää hänen ajatustaan siitä, mikä saa ihmiset yrittämään ja luomaan työpaikkoja, ja tuo kuvasi hänen tulevaisuudenuskoaan ja optimismia.

Ilkka Kanerva piti työstään, siksi hän oli aina mukana. Hän arvosti toisia ihmisiä, elämää, ja hän rakasti tätä maata, jonka kansaa hän sai niin pitkään edustaa. Tänään me vietämme minuutin hiljaisen hetken muistaaksemme hänen työtään, elämäänsä ja hänen muistoaan.

Riksdagsledamöterna lyssnade stående till talmannens minnesord.